

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/42765,Slaska-Akademia-Medyczna.html>
19.05.2024, 11:01

Śląska Akademia Medyczna

Hasło wydrukowane w **Tom V**

Śląska Akademia Medyczna. Powstała w 1948 jako Akademia Lekarska w Bytomiu z jednym Wydziałem Lekarskim i Oddziałem Stomatologicznym, 1949 przemianowana na Śląską Akademię Medyczną, nast. Śląską Akademię Medyczną im. Ludwika Waryńskiego. Pierwsze wydziały, katedry i szpitale rozlokowane zostały w Zabrze, Rokitnicy i Bytomiu, potem, wraz z rozwojem uczelni, w Lublińcu, Tarnowskich Górach i Katowicach, które od 1971 stały się siedzibą ŚAM. W l. 70 uruchomiono wydziały: w Sosnowcu Farmaceutyczny (1971, od 2006 jako Wydz. Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej), w Katowicach-Ligocie: drugi Wydz. Lekarski i Pielęgniarski (potem włączony do Wydz. Lekarskiego, nast. Wydz. Nauk Medycznych w Katowicach). 2001 powstanie Wydziału Opieki i Oświaty Zdrowotnej w Katowicach (od 2012 Wydział Nauk o Zdrowiu), 2002 Wydziału Zdrowia Publicznego (nast. Wydział Nauk o Zdrowiu) w Bytomiu. 2007 zmiana nazwy uczelni na Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach. W 1980 na ŚAM studiowało ponad 5,5 tys. osób, w 2020 baza naukowo-dydaktyczna uczelni złożona z około 250 jednostek organizacyjnych, zlokalizowanych w kilku miastach, zatrudnionych blisko 1,3 tys. nauczycieli akademickich, w tym ponad 350 samodzielnych pracowników naukowych, na wszystkich wydziałach ok. 10 tys. studentów.

X 1956 wiece na uczelni, demonstracje poparcia dla przemian wewnętrznych w kraju i rewolucji węgierskiej, protesty przeciw agresji sowieckiej na Węgrzech, udział studentów i pracowników ŚAM w akcji oddawania krwi dla Węgrów, organizacja zbiórek ulicznych na terenie Zabrze (do XII 1956 studenci zebrali 27 tys. zł). 8 XI 1956 wiec studencki w Domu Kultury huty Zabrze, uchwalono rozwiązanie uczelnianych struktur ZMP, powołanie Studenckiego Komitetu Rewolucyjnego.

III 1968 udział studentów ŚAM w wiecach studenckich i demonstracjach ulicznych w Katowicach.

10 IX 1980 powołanie NSZZ „S” na ŚAM (na wniosek Anny Wojciechowskiej-Wieji), 10 XII 1980 pierwsze zebranie delegatów, wybór Komisji Zakładowej „S” (przew. Grzegorz Opala, wiceprzew. Elżbieta Mansfeld, sekr. Jacek Kozakiewicz, skarbnik Krzysztof Jarczuk, w składzie prezydium 8 członków), w poszczególnych ośrodkach i jednostkach ŚAM powołane Komisje Oddziałowe „S”.

21 X 1980 pierwsze zebranie Komitetu Założycielskiego Niezależnego Zrzeszenia Studentów Śląskiej Akademii Medycznej, 23 X 1980 wybór członków Tymczasowego Komitetu Założycielskiego NZS (wśród inicjatorów powołania organizacji m.in. Wojciech Pluskiewicz, Krzysztof Gołba, Romuald Cichoń, Zenon Halaba).

23 X 1980 wybór na rektora Śląskiej Akademii Medycznej popieranego przez środowiska niezależne prof. Zbigniewa S. Hermana.

25 X 1980 I Walne Zebranie Międzywydziałowe NZS ŚAM w Zabrze, podczas którego wybrano 15-osobowy zarząd (przew. Z. Halaba). 1 XII 1980 pierwszy numer pisma NZS ŚAM „Biuletyn Informacyjny”, od nast., n-ru (15 XII 1980) jako „Prosto z mostu” (1980-1981 ukazało się 13 n-rów), w 1981 NZS SAM przedrukowało m.in. „Jeden dzień Iwana Denisowicza” Aleksandra Sołżenicyna. Funkcjonowały niezależne biblioteki NZS (w trzech miejscach).

9 II 1981 ogłoszenie przez NZS ŚAM gotowości strajkowej, 16-18 II 1981 strajk okupacyjny NZS ŚAM w Zabrze (przew. KS Z. Halaba), zakończony po podpisaniu porozumienia łódzkiego i rejestracji NZS. III 1981 wybory do Zarządu Uczelnianego NZS ŚAM (przew. pozostał Z. Halaba).

22 III 1981 ogłoszony przez NZS i „S” stan gotowości medycznej w związku z tzw. kryzysem bydgoskim.

3-6 IV 1981 udział członków NZS ŚAM w I Krajowym Zjeździe Delegatów NZS (K. Gołba, W. Pluskiewicz, R. Cichoń, Z. Halaba - wybrany do Krajowej Komisji Koordynacyjnej NZS).

1981 działała Niezależna Otwarta Galeria Artystyczna NOGA, 5-9 IV 1981 NZS ŚAM wspólnie z NZS Politechniki Śląskiej zorganizowało Przegląd Teatrów Studenckich.

Uczelniana „S” wydawała „Biuletyn Informacyjny KZ NSZZ „S” ŚIAM” (red. nacz. Jerzy Kurkowski).

1980-1981 pracownicy ŚAM działali w „S” na szczeblu regionalnym i krajowym: Jerzy Kurkowski był członkiem Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego i przew. Sekcji Służby Zdrowia tegoż, wraz z G. Opalą delegatem na I KZD, G. Opala - zastępca przew. Komisji Koordynacyjnej „S” Akademii Medycznych, Elżbieta Mansfeld - członkinią Ogólnopolskiej Komisji Porozumiewawczej Nauki, członkowie KZ „S” ŚAM uczestniczyli w negocjacjach z Ministerstwem Zdrowia i Opieki Społecznej.

Od 7 X 1981 nowy skład zarządu Komisji Uczelnianej NZS ŚAM (przew. Krzysztof Gołba, z-ca przew. Tomasz Irzyniec, sekretarz Eleonora Chrobak). 19 XI 1981 wiec protestacyjny NZS ŚAM 24 XI - 8 XII 1981 studencki strajk okupacyjny (po referendum zorganizowanym przez NZS i „S” ŚAM (w skład KS weszli m.in. Pluskiewicz, Gołba, Halaba i Cichoń). 27 XI 1981 uchwała Senatu ŚAM dot. sprzeciwu wobec prób ograniczania samorządności szkół wyższych i poparcia dla strajku studenckiego.

1981-1982 internowanych zostało 3 studentów 4 pracowników ŚAM. Po 13 XII 1981 liderzy NZS ŚAM (m.in. W. Pluskiewicz, K. Gołba, A. Pyrkosz) zdołali wynieść z uczelni i ukryć m.in. część archiwum NZS ŚAM i powielacz. Członkowie „S” ŚAM uczestniczyli w pracach Biskupiego Komitetu Pomocy Uwięzionym i Internowanym, animowali spotkania w ramach Duszpasterstwa Akademickiego (niezależne wykłady i dyskusje), w konspiracyjnych strukturach „S” działali m.in. G. Opala (RKW), J. Kurkowski, Andrzej Wieja, Elżbietą Mansfeld, Iwona Świętochowska, Andrzej Świętochowski.

Od 1982 członkowie NZS ŚAM prowadzili konspiracyjną biblioteczkę, uczestniczyli w niezależnych wykładach i spotkaniach organizowanych m.in. w mieszkaniach pracowników naukowych. Związani też byli z

Franciszkańskim Ośrodkiem Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach-Ligocie, kolportowali niezależne wydawnictwa.

III 1983 dziewięciu pracowników ŚAM znalazło się wśród 51 sygnatariuszy listu katowickich środowisk naukowych i twórczych do Sejmu PRL w obronie więzionych działaczy opozycyjnych.

XII 1988 - II 1989 reaktywacja struktur NZS ŚAM, I 1989 ukazał się 1-szy nr pisma NZS „Wiadomości Medyczne” (do IV 1989 pięć numerów), 17 II 1989 ukonstytuowanie się Komitetu Organizacyjnego NZS ŚAM (w składzie m.in. Mirosław Markiewicz, jeden z głównych inicjatorów reaktywacji zrzeszenia.

1971–1990 Wydz. III KW MO/WUSW w Katowicach prowadził SO „Medycyna”. W ramach kilkunastu KE/SOS/SOR inwigilowani byli czołowi działacze „S” i NZS.

*Tomasz Kurpierz,
Jarosław Neja*

Tomasz Kurpierz, Jarosław Neja

[Niezależne Zrzeszenie Studentów, Region Śląsko-Dąbrowski](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)